

variation is probably constant throughout life and supposed to be caused by modifying genes rather than a gradual change in pigmentation through the years, as far as adults are concerned.

LITERATUUR

- Evans, M. E. & T. Lebret. 1973. Leucistic Bewick's Swans. *Wildfowl* 24: 61—62.
 Munro, R. E., L. T. Smith & J. J. Kupa. 1968. The genetic basis of color differences observed in the Mute Swan (*Cygnus olor*). *Auk* 85: 504—505.
 Shorrock, H. 1962. A yellow-legged Bewick's Swan in Lancashire. *Wildfowl Trust Ann. Rep.* 13: 168.

Adres: Instituut voor Taxonomische Zoölogie, Pl. Middenlaan 53, Amsterdam-1004.

HET "HETZEN" DOOR EENDEN IN DE VLUCHT

Inciting by female ducks in flight

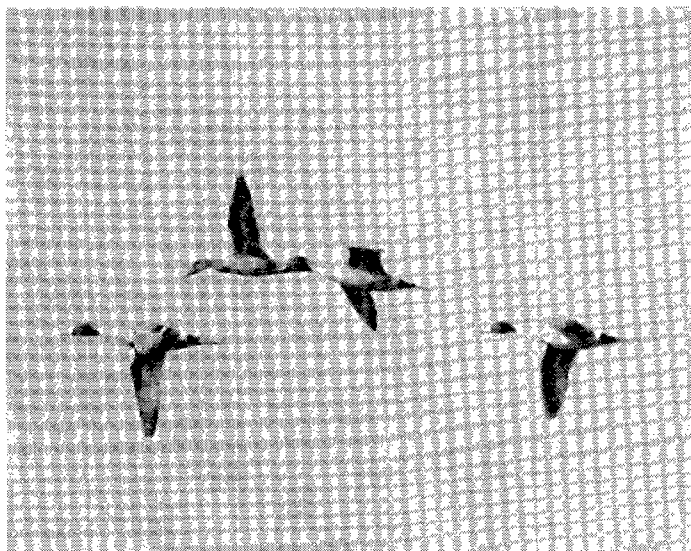
T. LEBRET

Bij de Wilde Eend *Anas platyrhynchos* is van oktober af een groot deel van de ♀♀ gepaard. Doordat deze soort door zijn gewenning aan het leven in stadsvijvers e.d. gemakkelijk is te observeren, laat zich dit zonder moeite vaststellen. Het bijeenblijven van het paar wordt in sterke mate begunstigd door de baltsbeweging van het ♀, die door Lorenz (1941) „Hetzen” is genoemd. „Opjutten” zou misschien een bruikbaar Nederlands woord zijn.

Bij het Hetzen wendt het ♀ zich naar haar ♂, zwemt naar hem toe en pikt daarbij over haar schouder naar een ander ♂ in schuin zijwaartse richting. Zij maakt daarbij een karakteristiek geluid, dat men de gehele herfst en winter kan horen. Het bestaat uit een reeks snel herhaalde, kort afgebeten tonen waarvan er telkens om de drie, vier tonen één een sterk accent krijgt. Het zou kunnen worden weergegeven door: „KWEK-kwek-kwek-kwek-KWEK-kwek-kwek-KWEK-kwek-kwek-KWEK-kwek-kwek . . .” enzovoort. Het tempo is zo snel, dat het soms bijna als een ratelend geluid zou kunnen worden betiteld.

Als men het geluid eenmaal goed kent, kan men het gemakkelijk ook bij vliegende paren horen, speciaal wanneer een paar door een „lastige derde” wordt gevolgd en dat gebeurt heel dikwijls. Gaat men nu op de houding van het ♀ letten, dan ziet men dat zij in vlucht een overeenkomstige houding aanneemt. Mijn poging om deze houding in een schetsje weer te geven (Lebret 1958) is niet bepaald een succes geworden. Nu komt het Hetzen bij de meeste soorten *z w e m e e n d e n* (Anatinae) voor en bijgaande foto (Fig. 1) laat de bovenbedoelde houding zien bij een Pijlstaart ♀. Deze foto is genomen op 23 maart 1975 in de Biesbosch. Het is een paartje Pijlstaarten met twee zich „opdringende” vreemde ♂♂. Duidelijk is de half ingetrokken hals en de omlaag wijzende snavel te zien.

Van het middelste van de drie ♂♂ valt op, dat de hals langer is dan bij

de beide andere ♂♂, terwijl de kop een flauwe hoek met de hals maakt. Dit gebeurt bij het uiten van de „dziiii”-roep, een baltsroep van het ♂. Dit roepende ♂ is waarschijnlijk één der „indringers”. Het met het ♀ gepaarde ♂ vertoont namelijk in het algemeen tijdens een vervolgingsvlucht meestal geen baltsactiviteit. Of dit in een concreet geval zo is, vergt echter langduriger waarnemen dan bij het fotograferen mogelijk is.

Voorzover mij bekend, is het „Hetzen” van een wijfjeseend in de vlucht niet eerder gefotografeerd. Deze foto moge dienen om deze balts-in-de-vlucht nog eens onder de aandacht te brengen. De vervolgingsvluchten van de eenden en wat daarmee samenhangt vormen een uiterst boeiend gegeven. Een complete serie foto's van alle houdingen van alle soorten zou de moeite waard zijn!

SUMMARY

“Inciting” by female ducks in flight has been described earlier (Lebret 1958). The picture shows a Pintail ♀ during the act of inciting with a somewhat drawn in neck and the bill pointing down. The central drake on the picture is calling.

LITERATUUR

- Lebret, T. 1958. Inciting (“Hetzen”) by flying ducks. *Ardea* 46: 73—75.
Lorenz, Dr. Konrad. 1941. Vergleichende Bewegungsstudien an Anatinen. *J.f. Orn.* 89.

Adres: Populierenlaan 7, Middelburg.